

2020Z02627

Vragen van het lid **Van Helvert** (CDA) aan de Minister van Buitenlandse Zaken over *het bezoek van de Minister aan Zuid-Afrika* (ingezonden 11 februari 2020).

Vraag 1

Klopt het dat u met een «ambitieuze agenda»¹ Zuid-Afrika bezocht heeft op 3 en 4 februari jl.?

Vraag 2

Heeft u, naast het «benutten van kansen, zowel politiek als economisch» ook aandacht gevraagd voor de mensenrechtensituatie in Zuid-Afrika?

Vraag 3

Heeft u conform de motie-Van Helvert/Van der Staaij² duidelijk stelling genomen dat de voorgenomen landonteigening van blanke boeren in Zuid-Afrika, zonder compensatie, in strijd is met de mensenrechten?

Vraag 4

Heeft u bovendien druk uitgeoefend op Zuid-Afrika om ervan af te zien? Zo ja, welke en met welk resultaat? Zo nee, waarom niet?

Vraag 5

Klopt het dat de voorgenomen wijziging van de Zuid-Afrikaanse Grondwet erop neerkomt particulieren geen eigendom kunnen verkrijgen over de door de overheid onteigende grond, maar slechts toegang en dat de overheid dus enige eigenaar van de grond blijft³? Wat vindt u hiervan?

Vraag 6

Klopt het bovendien dat blanke Zuid-Afrikanen niet tot de begunstigen behoren, die dergelijke toegang kunnen verkrijgen? Betekent dit dat blanke mensen op basis van ras en/of huidskleur door de overheid uitgesloten gaan worden van de toebedeling van grond door de overheid? Wat vindt u hiervan?

¹ <https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2020/02/02/minister-blok-bezoekt-zuid-afrika-met-ambitieuze-agenda>

² Kamerstuk 32 735, nr. 262

³ <https://www.afriforum.co.za/en/afriforum-envisages-several-legal-actions-against-expropriation-without-compensation/>

Vraag 7

Deelt u de vrees dat dergelijke praktijken buitenlandse investeerders afschrikken, omdat ze geen grond in eigendom kunnen verkrijgen, maar slechts kunnen «leasen» van de overheid?

Vraag 8

Deelt u de vrees dat onteigening zonder compensatie ook Nederlandse bedrijven en hun investeringen in Zuid-Afrika kan raken, aangezien Zuid-Afrika per 1 mei 2014 eenzijdig het bilaterale investeringsakkoord heeft opgezegd, dat onder meer beschermingsclausules bevat tegen onteigening zonder rechtvaardige compensatie? Welke uitleg heeft Zuid-Afrika gegeven voor deze unilaterale stap?

Vraag 9

Bent u inmiddels in overleg met Zuid-Afrika om te komen tot een nieuw investeringsakkoord? Zo nee, waarom niet? Wat bent u bereid te doen om het Nederlandse bedrijfsleven te beschermen tegen onteigeningen zonder compensatie?

Vraag 10

Herinnert u zich uw antwoorden op vragen van het lid Van Helvert⁴ over de toenemende onzekerheid van eigendom en investeringen in Zuid-Afrika?

Vraag 11

Zijn de zorgen van Europese en Nederlandse ondernemers in Zuid-Afrika op het hoogste niveau onder de aandacht gebracht, zoals tijdens het EU-Zuid-Afrika topperoverleg in 2018 en daarna? Met welk resultaat tot nu toe?

Vraag 12

Wat is er gebeurd met de zorgen over het (discriminatoire) Broad-Based Black Economic Empowerment-beleid, dat Europese investeringen afschrikt, door de beleidsonzekerheid, de recente strengere eisen voor «black ownership» en de daaruit voortvloeiende (hoge) kosten?

Vraag 13

Heeft u bij uw bezoek aandacht gevraagd voor de «Plaasmoorde», de brute aanvallen op blanke boeren en het falende optreden van de Zuid-Afrikaanse autoriteiten? Zo nee, waarom niet?

Vraag 14

Hoe beoordeelt u het optreden van president Ramaphosa⁵, die oud-president van Zimbabwe, Mugabe, die de blanke boeren heeft laten verjagen en vermoorden, als een held vereerd heeft?

Vraag 15

Deelt u de vrees dat de voorgenomen landonteigening, in combinatie met het extreme geweld tegen blanke boeren, kan uitmonden in dezelfde rampzalige toestanden zoals in Zimbabwe, waarbij de voedselvoorziening, voedselkwaliteit en veiligheid in gevaar komen?

Vraag 16

Bent u bereid om de landonteigening en de Plaasmoorde binnen de EU te agenderen in de relaties met Zuid-Afrika en de Afrikaanse Unie? Zo nee, waarom niet?

Vraag 17

Is het waar dat het Afrikaans, een officiële taal in Zuid-Afrika, die sterk en nauw verwant is met het Nederlands, onder druk staat?

⁴ Beantwoording schriftelijke vragen van het lid Van Helvert over de toenemende onzekerheid van eigendom en investeringen in Zuid-Afrika, 18 juli 2018 (Aanhangsel van de handelingen, vergaderjaar 2017–2018, nr. 2792).

⁵ <https://www.news24.com/SouthAfrica/News/mugabe-was-a-towering-figure-against-colonialism-ramaphosa-20190920>

Vraag 18

Bent u ook verheugd over de overeenkomst⁶ die de Nederlandse Taalunie en de Afrikaanse Taalraad, een verbond van veertig organisaties die zich inzetten voor het Afrikaans, op 30 januari jl. hebben getekend om kennis en ervaring uit te wisselen en samen te werken om het Nederlands en het Afrikaans te bevorderen?

Vraag 19

Op welke wijze wil het kabinet hier invulling aan geven? In hoeverre biedt internationale culturele samenwerking met Zuid-Afrika op dit punt kansen en mogelijkheden?

Vraag 20

In hoeverre werkt de Zuid-Afrikaanse overheid mee aan samenwerking met de Nederlandse Taalunie? Klopt het dat Zuid-Afrika in 2014 aangegeven heeft de gezamenlijke intentieverklaring tot samenwerking uit 2010 te betreuren en af te willen zien van verdere samenwerking⁷? Zo ja, waarom?

Vraag 21

Bent u bereid de Zuid-Afrikaanse regering te attenderen op het belang van het behoud en bescherming van het Afrikaans? Zo nee, waarom niet?

Vraag 22

Bent u bereid een verslag van uw reis aan de Kamer te doen toekomen?

⁶ <https://taalunie.org/actueel/108/taalunie-en-afrikaanse-taalraad-tekenen-overeenkomst-om-het-nederlands-en-het-afrikaans-te-bevorderen>

⁷ <https://maroelamedia.co.za/afrikaans/sa-regering-betreuer-ooreenkoms-oor-taalsamewerking/>